

Συνταξιοδοτικό: Πλάνες και αυταπάτες

Κωνσταντίνος Γάιτιος, Δημήτρης Α. Ιωάννου

Είναι πολύ μεγάλη πλάνη να πιστεύει κανείς (δηλαδή, εν προκειμένω, η κυβέρνηση αλλά και η πλειοψηφία της αντιπολίτευσης) ότι η ενδογενειακή αδικία πάνω στην οποία είναι δομημένο το συνταξιοδοτικό σύστημα μπορεί να συνεχισθεί εις το διηνεκές ώστε οι εκάστοτε φορείς της εξουσίας να αποφεύγουν τη δυσαρέσκεια των προνομιούχων που θα «θίγονταν» από μια μεταρρύθμιση που θα επαναπροσδιόριζε το ύψος των απολαβών με βάση τις πραγματικές εισφορές του κάθε πολίτη στη διάρκεια του εργασιακού του βίου. Όλοι γνωρίζουν ότι η δομή των παροχών του συστήματος είναι αποτέλεσμα ενός χάους πολλών δεκαετιών, στη διάρκεια των οποίων ο καθένας αποσπούσε ό,τι μπορούσε, αναλόγως της εγγύτητας του προς τον πυρήνα του πελατειακού κράτους. Ως αποτέλεσμα, ίσες εισφορές παρέχουν σήμερα άνισες συντάξεις ή και άνισες εισφορές παρέχουν ίσες συντάξεις. Με δεδομένη την προϊούσα κατάρρευση του συστήματος, οι αδικίες και οι ανισότητες αυτές θα γίνουν ολο και περισσότερο ορατές σε όλους, απονομιμοποιώντας περαιτέρω όχι μόνο το συνταξιοδοτικό αλλά και αυτό το ίδιο το πολιτικό σύστημα. Γι' αυτό πρέπει να αναιρεθούν τώρα!

Είναι πολύ μεγάλη πλάνη να πιστεύει κανείς ότι η διαγενεακή αδικία, η οποία υποκρύπτεται πίσω από την απροθυμία της μεταρρύθμισης

του συνταξιοδοτικού, μπορεί να τελεσφορήσει και να οδηγήσει ομαλά στην έξοδο από την κρίση. Είναι πλάνη, δηλαδή, η ελπίδα ότι, προκειμένου να αποφευχθούν οι κοινωνικοπολιτικοί κραδασμοί που μια μεταρρύθμιση θα επιφέρει, θα ήταν δυνατόν να επιβληθεί με επιπλέον εισφορές η γενεά των σημερινών εργαζομένων ώστε η γενεά των σημερινών συνταξιούχων να απολαμβάνει απολαβές ανώτερες από το επίπεδο εισοδήματος της εθνικής οικονομίας που κατάφερε η ίδια να δημιουργήσει. Οι λεγόμενες «κατακτήσεις» της κάθε γενεάς πρέπει να είναι κατακτήσεις παραγωγικής απόδοσης και όχι προνομίων χωρίς αντίκρισμα στο επίπεδο των πραγματικών εισοδημάτων. Γιατί τότε η εθνική οικονομία οδηγείται στην κατάρρευση και στη χρεοκοπία, όπως συνέβη στην Ελλάδα.

Είναι πολύ μεγάλη πλάνη να λέγεται ότι «δεν είναι δυνατόν να δοθεί λύση στο συνταξιοδοτικό όσο η χώρα βρίσκεται σε ύφεση». Αυτό αντιστρέφει τη σχέση αιτίας και αποτελέσματος. Η σημερινή κρίση δημοσιονομικής χρεοκοπίας δεν έπρεπε από τον ουρανό. Είχε αιτίες, εκ των οποίων η σοβαρότερη ίσως ήταν οι υπερβάσεις στο συνταξιοδοτικό. Για τον λόγο αυτόν η εθνική οικονομία δεν πρόκειται να εισέλθει σε διαδικασία ανάταξης όσο καιρό το συνταξιοδοτικό δεν εξυγιαίνεται. Στη σημερινή οικονομική πραγματικότητα δεν αποτελεί η μακροοικονομική σταθερότητα προϋπόθεση της βιωσιμότητας του συνταξιοδοτικού, όπως διατείνονται όσοι επιθυμούν να αποφύγουν το πικρό ποτήρι της μεταρρύθμισης. Συμβαίνει ακριβώς το αντίθετο: η εισαγωγή ενός βιώσιμου συνταξιοδοτικού είναι βασική

προϋπόθεση και προαπαιτούμενο για την επίτευξη μακροοικονομικής σταθερότητας και αναπτυξιακής ισορροπίας της οικονομίας μας.

Είναι, κατά συνέπεια, μεγάλο σφάλμα της κυβέρνησης το ότι απέρριψε το πόρισμα της «Επιτροπής Σοφρών» που η ίδια συγκρότησε αναφορικά με τη μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού. Και είναι εξίσου μεγάλο σφάλμα της αντιπολίτευσης το ότι αοριστολογεί και υπεκφεύγει για το ίδιο θέμα προκειμένου και αυτή να αποφύγει να γίνει δυσάρεστη. Γιατί η αλήθεια είναι απλή: οι συντάξεις θα μειωθούν κι άλλο στο εγγύς μέλλον ώστε να ευθυγραμμισθούν με τις πραγματικές δυνατότητες της οικονομίας. Αυτό όμως μπορεί να γίνει με δύο πολύ διαφορετικούς μεταξύ τους τρόπους: ο ένας είναι να συνεχισθεί ο στρουθοκαμηλισμός και η προσπάθεια δια-

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: EUROKINISSI/ΣΤΕΛΟΣ ΜΕΛΙΝΑΣ

Η εισαγωγή ενός βιώσιμου συνταξιοδοτικού είναι βασική προϋπόθεση και προαπαιτούμενο για την επίτευξη μακροοικονομικής σταθερότητας και αναπτυξιακής ισορροπίας της οικονομίας μας

1. ΠΛΑΝΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ

Μέσο: . . . . . ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 21/02/2016 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 21/02/2016

Σελίδα: 23

τήρησης των όποιων «κεκτημένων» έχουν απομείνει για τους εκλεκτούς του πελατειακού κράτους. Σε αυτή την περίπτωση, κατάληξη θα είναι η πλήρης κατάρρευση της οικονομίας. Αντίθετα, μια συγκροτημένη, στοχευμένη και κοινωνικά δίκαιη μεταρρύθμιση θα είναι ίσως το σημαντικότερο βήμα τόσο για τη σταθεροποίηση και την εξυγίανση της ελληνικής οικονομίας όσο και την ουσιαστική έναρξη μιας αναπτυξιακής πορείας.

Η πρόταση της «Επιτροπής Σοφών» για την εισαγωγή ενός «οιονεί κεφαλαιοποιητικού» συστήματος, αν και θα μπορούσε να συζητηθεί περισσότερο ως προς κάποιες λεπτομέρειες που σχετίζονται κυρίως με τη διστακτικότητά της να συγκρουσθεί με ορισμένες εμπεδωμένες παθογένειες, κινείται προς τη σωστή κατεύθυνση διότι είναι κοινωνικά ορθή. Τούτο

γιατί για να υπάρξει ένα αίσθημα κοινωνικής δικαιοσύνης, αλληλεγγύης και ισονομίας μεταξύ των πολιτών θα πρέπει, πέρα από την «εθνική σύνταξη», οι συνταξιοδοτικές αποδοχές του κάθε συνταξιούχου να αντιστοιχούν στις φοροδοτικές εισφορές του εργασιακού του βίου: ίσα προς ίσου! Είναι επίσης και πρακτικά εφαρμόσιμη, δεδομένων των συνθηκών της οικονομικής κρίσης και της σταδιακής αναστροφής της δημογραφικής πυραμίδας της χώρας. Προσφέρει πολλά από τα πλεονεκτήματα του καθαρά «κεφαλαιοποιητικού» συστήματος, το οποίο όμως δεν είναι εφαρμόσιμο στις συνθήκες της σημερινής Ελλάδας, καθώς η μετάβαση σε αυτό θα απαιτούσε ένα μακρύτατο χρονικό διάστημα και διαφορετικά από τα ισχύοντα δημογραφικά και οικονομικά δεδομένα. Αντιθέτως, το προτεινόμενο σύστημα είναι δυνατόν να εφαρμοσθεί έπειτα από μια πολύ σύντομη και πολύ ομαλή περίοδο μετάβασης. Ανάλογα άλλωστε συστήματα επέλεξαν και εισήγαγαν όσες προηγμένες χώρες προχώρησαν τα τελευταία χρόνια σε μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού τους.

Είναι πολύ μεγάλο σφάλμα κάποιος να μην είναι σήμερα πρόθυμος να συνηγορήσει ρητώς και ευθέως στη ριζοσπαστική μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού. Σφάλμα των πολιτικών, κομμάτων και προσώπων, που προσπαθούν να αποφύγουν το δύσκολο αλλά επιβεβλημένο αυτό καθήκον επιμένοντας στη χρήση των παραδοσιακών «μπαλωμάτων» που περισσότερα προβλήματα δημιουργούν παρά λύνουν. Σφάλμα όμως και όσων απολαμβάνουν τα «προνόμια» που απέκτησαν στο πρόσφατο και απώτερο παρελθόν, βαυκαλιζόμενοι ότι θα μπορούσαν να τα διατηρήσουν επ' αόριστον. Η σκληρή αλήθεια είναι ότι, αν δεν συναινέσουν στην άμεση μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού, τα δεινά που θα υποστούν από την κατάρρευσή του θα είναι πολλαπλάσια αυτών που προσπαθούν να αποφύγουν.

Ο κ. Κωνσταντίνος Γάτσιος είναι καθηγητής Οικονομικών και τέως πρύτανης του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών και ο Δημήτρης Α. Ιωάννου είναι οικονομολόγος, συγγραφέας του βιβλίου «Ανατέμνοντας την κρίση» (εκδόσεις Παπαζήση).